003449

Laisvoji Lietuva

DID. LIETUVOS **VYTAUTAS** VIESPATAVO

KUNIGAIKSTIS **DIDYSIS** 1392-1430

Imp. Universal - Maldonado 811 - Tel. 8 61 13

SKAITYKIT

LAISVOJI LIETUVA

Metams: Urugvajuje $ 2.50
Argentinoje $ 5.00
Siaures Amerikoj $ 2.— doleri

Calle Rio de Janeiro 4001

Cerro. — Montevideo

Cesna Radio

ADOLFAS CESNA

Radijo Technikas
Gamina radio aparatus ir taiso senus, rupestingai ir prieinamomis kainomis. parduoda ir issimokėjimui.

Calle SAN FRUCTUOSO 1827

Montevideo

L I B R E R I A

E S A S

Geriausiu pasauliniu rasytoju knygos.— Ivairus popieriai: kartolinas, celofán ir kt. rasomieji daiktai ir mokyklu reikmenys. — Atvirutes, albumai. Uzsakymus siunciam ir pastu. Priveza tranvijai:
7. 9, 12 ir 61

ARENAL GRANDE 2533

Tel.: 2 72 53 Montevideo

Vienintelis Urugvajuje Lietuviu Mosaiku Ir Baldosu Fabrikas

-Du Draugai-

JULIAUS JAZAUSKO IR DIONISIO MILANO

Rastinė: calle BERNA 2347. Cerro
Fabrikas: calle BULGARIA 4146. Cerro

Daromas visu rúsiu, meniskos ir paprastos mosaikos bei baldosai .Darbas garantuotas. Ekonomiskos kainos. Lietuviams Didelės Nuolaidos
PERSITIKRINKIT

KRAUTUVE-BARAS

VIKTORO KUCIAUSKO

Calle PRUSIA 1851, kampas Bogotá

Telefonas: 22 13 26

Villa del Cerro

Didelis pasirinkimas visu rusiu maisto produktu. — Vietos ir uzsienio gerimai. Kainos ekonomiskos. — Lietuviskas patarnavimas ! Lietuviams nuolaidos.

Bruno Evovlucko ir Alizo Vetos

PIENINE — BAR ALMASENAS

Calle BOGOTA 4151 Esq. BERNA

Telefonas: 22 11 94

Ivairus pieno ir kiti maisto produktai, vietos bei uzsienio gerimai.

Prano Totilo

Bar — Almacen

Calle PORTUGAL 3302. — Cerro

Visu rusiu maisto produktai

Cerros lietuviai daugiausiai cia renkasi.

CINE

SELECTO

Vienintelis lietuvio P. Zukelio kinas Urugvajuje

c. GRECIA 1105-07 Cerro

Tel.: 22 11 25

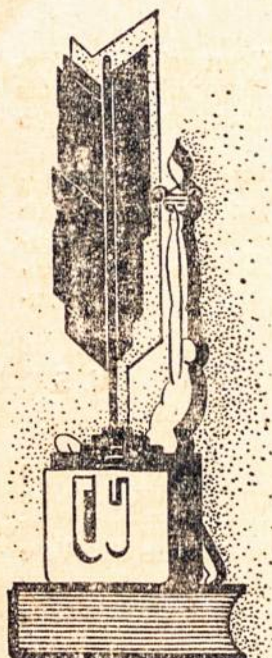
FILMOS:

Visuomet paskutinės laidos, meniskiausios ir aukstos kokybės. Daugumos lietuviu ir kitatauciu gausiai lankomas kino teatras.

Laisvoji Lietuva

Urugvajaus Lietuvių Kultūros Draugijos Organas

M. (Año IV.) Montevideo, Julio - Liepos. 1949. | Nr 1 (45)

REVISTA

"LITUANIA LIBRE"

EDITADO POR LA

ASOCIACION CULTURAL URUGUAY - LITUANIA

Aprobada y reconocida por la Ley del Gobierno Superior de la Nación, con la Personería Jurídica en el año 1941

Organo oficial y propiedad Intelectual de la misma, impreso en la

IMPRENTA FORTALEZA

Redacción, Administración e Imprenta

Río de Janeiro 4001

CERRO

Redactor Responsable:

JULIAN JAZAUSKAS

Berna 2347 CERRO

Administrador.

Antonio Stendelis

Leidzia

Urugvajaus Lietuviv

Kultūros Draugija.

Redaguoia Redakcinė Komisija

Metinė Prenumerata:

Urugvajuje $ 2.50

Argentinoj $ 5 argen.

J.A.V. ir Europon $ 2 amerikoniški doleriai

LITUANIA LIBRE

Río de Janeiro 4001

Cerro, Montevideo,

Rep. O. del Uruguay.

LAS TENAZAS BERLÍN - OSCÚ EN TORNO AL DESTINO DE LITUANI .

Recordando la ocupación soviética.

Durante su período de independencia Lituania a nadie amenazó ni abrigó ninguna clase de planes agresivos. Lituania declaraba su política pacífica por medio de acuerdos, algunos de los cuáles fueron estsblecidos con la URSS. Por medio de uno de este acuerdo, firmado en Moscu el 28 - 9 - 1926, ambos países se comprometieron a respetar bajo todas las condiciones la soberanía e integridad territorial mutuas así como su inviolabilidad, además de abstenerse de cualquier acción agresiva La validez del acuerdo se estableció hasta 1944. Al igual que con los démas acuerdos firmados, Lituania cumplió este a conciencia, y aunque el Kremlin firmó falsamente el 10 de Octubre de 1939 el acuerdo de ayuda mutua, ese oso de doble faz ya al mes de haberlo hecho planeaba tragar a sus veci os En los mapas militares secretos imprimidos en Agosto de 19 9, Lituania se encon raba marcada como una de las repúblicas soviéticas.

Así pués, su destino lo decidió el típico engaño st liniano. Todos sus acuerdos y convenios con Lituania, el 15 de Junio de 1940 los quebrantó el Kremlin unilateralmente, lesionó la integridad territorial fijada en el acuerdo precitado y ocupó a Lituania por la fuerza. Siendo una nación de apenas 3 millones de habitantes, Lituania no pudo enfrentarse bélicamente con las fuerzas armadas de la URSS, más el Presidente de la República y parte de su gobierno, abandonaron el país en señal de protesta y se dirigieron al exterior, subrayando así al mundo, que la ocupación de Lituania es una acción de fuerza y no de derecho.

Los propios ocupantes ocupantes comprendieron perfec amente la ilegalidad de su ocupación, y por lo tanto comenzaron sin pèrdida de tiempo a buscar formas de, por lo menos, enmascarar su acto con la formalidad y desviar de sobre sí la atención mundial, puesto que en el transcurso de dos años incompletos ya cometían su cuarta agresión consecutiva; en Finlandia Polonia, Besarabia y los Países Bálticos. Para ese fin, los organos soberanos del gobierno: Seimas (Congreso), Presidente y Gabinete Ministerial fueron disueltos y obligados a renunciar, estableciendose en su lugar, formados por orden del Partido Comunista dírigido por Moscú, nuevos organismos, pero ya no autónomos sino obedientes a las directivas y órdenes moscovitas.

Sin demora se llamaron en las las naciones bálticas a elecciones para nuevos parlamentos - seimai. organizados según el sistema ya esperimentado por el Partido Comunista moscovita: una lista única de candidatos, tanta cantidad de estos como lugares en el Parlamento, competencia del Partido Comunista en la formación de la Lista y la mayor terrorización de los habitantes lituanos, todo ello estrictamente contrario a cualquier libertad de prensa, palabra o conciencia Recordando que en ese entonces apenas había 800 comunistas en Lituania, no cabe aclarar mucho que el Parlamento formado por tales medios no es ni puede ser Independiente; que no pue-

(cont. pág. siguiente.)

(continuación)

de representar la voluntad de sus electores, especialmente porque el país estaba ocupado por un ejército extranjero; de que en su interior imperaba una política errónea (NKVD), cuyos métodos de persecución son famosos en todo el mundo.

En una palabra, en 1940 fuè representada en Lituania esa misma comedia eleccionaria, que años más tarde fuera repetida en Bulgaria, Rumania, Polonia y otros países, solo que en Lituania el terror fué destacadamente mayor. Es de comprender entonces, que las resoluciones del Parlamento popular lituano así formado en 1940, como no expresatorios de la voluntad nacional y carentes de toda base jurídica eran inoperantes, no creadores de efecto jurídico alguno y que no obligan a Lituania. Es interesante recordar también, que aún en medio de la influencia de brutal terror apenas participó un 16 % de votantes en los comicios . . .

VENEZUELOS LIETUVIAI.

Įsisteigė Lietuvių Krepšininkų Komanda. Venezueloje.

VALENCIA. Penkių lietuvių jaunuolių pasiryžėlių déka, būtent: Algio Slogerio, Antano Šulco, Leono ir Antano Bazíliauskų ir Vytauto Sakalausko (jauniaus) įsteigta krepšinio komanda.

Tai pirmutine krepšinio komanda Venezueloje iš emigrantų ir sudaryta iš Lietuvių. Jaunuoliai kas vakarą energingai treniruojasi ir žada išsikovoti Estados Carabobo meisterio vardą o toliau pliekti į kitas estadas. Anot Jų. « Juk negali padaryti Lietuvai gėdos. LIETUVA Europos Meisteris! ».

Vytautas Sakalas.

Valencia. Lietuviai krepšininkai pakviesti dalyvauti vykstančiame krepšinio turnyre, Estados Carabobos meisterío vardui įgyti. Iki šiol turėtų dviejų rungtynių su didele taškų persvara lietuviai eina pirmín be pralaimėjimų, sukeldami baimés vietos krepšininkų tarpe.

Valio Lietuviai! Jūsų Lietuviška tryspalvé su Gedimino stulpais ant krutinés tesuteikia Jums jégos ir ištvermés tolimesniai kovai.

Vytautas Sakalas.

Valencía. Atvykęs į Venezuelą ir apsigyvenęs Valencijoje solistas lietuvis Romas Jonis Joneliukštis žada uoli i prisidéti prię lietuviško kultúrinio darbo.

Netrukus bus sudarytas choras, kuartetas su kurio lietuviai gražiai galés reprezentuotis vietinių tarpe. š. m. kovo m 23 d. solistas duos viešą koncertą « IMPERIOS » Teatre kuriame bus išpildyta Operų arijos ir iletuvių liaudes dainos.

V. S.

Atvykęs iš Vokietijos Rebdorfo lietuvių stovyklos, į Venzuelą Veterinarijos Gydytojas p. Ziymas Noreika apsigyveno ir įsijungė į darbą viename dideliame ūkyje kuriame eina Veterinarijos Gydytojo pareígas.

P. Zigmas Noreika minétame ūkyje žada surasti darbo ir kitiems Lietuvjams.

V. S-as.

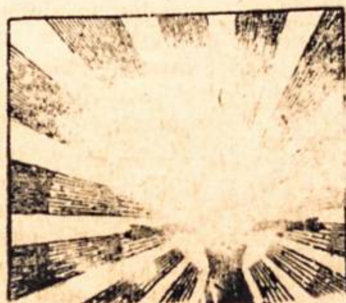
TAI NE AMŽIAMS.

Tai ne amžiams saulé nusileido,
Laiko grandys auštant subyres.
Tau nubrauksim ašarą nuo veido,
Tau užspausím žaisdą pervertos širdies.

Tik tegu paliauja žvarbūs vėjai pūtę,
Nemunas krūtinę šniokšdan as pakels.
Kruvinoj pakrantėj mélynuos žibutés,
Tyliai krausis žiedas téviškès obels.

Vėl sudėtos rankos maldai rytmetinei,
O varpų gaudimas plaukia pagiriais
Kryžkeles išrašé šūkis paskutinis;
T emtinias išėję karžygiais pareis!

Tai ne amžiams saulé nusileido.
Laiko grandys auštant subyrés
Nusilenks ir kalnai Tavo giesmés aidui,
Vardas gintarinis ugnimi žérés!

« Laisvajai Lietuvai »
Urugvajuje.

EMIGRACIJA IR TAUTA.

Nepriklausomoj Lietuvoj daugelio buvo manoma, kad išeiviai sudaro tautai žaizdą, kad visi lietuviai turi būti savo tėvyneje po savo valstybės sparnu, kad išeiviai esą kuone savo tautos pabėgeliai, bet istorijos ivykiai parode, kad emigrantai ne tik nėra tautos atsikileliai, o kaip tik jos nugarkaulis. Patriotai išeiviai šiuo metu yra lietuvių tautos gyvybės ir laisvės relš kėjai, ypač ten kur jie turi didesnes savo kolonijas

Kai lietuvių tauta savo žemeje yra laužoma ir naikinama, išeiviai sudaro Jos gyvus, laisvus daigus nors ir toli nuo gimtosios žemės. Jei dabartinę situacija užtruks ilgiau, tad, gal but, lietuvių išeiviai šiaurės ir pietų Amerikoje ir Australijoje ir sudarys lietuvių tautos likučius ir daigus. Tik emigrantai dabar representuoja mūsų pavergtos tautos kultūrą ir politines idėjas.

Iš pietų Amerikos lietuvių laikraščių matyt, kad dori tautiečiai susirūpinę tais savo broliais, kurie klauso Stalino agentų ir rengiasi grižti į sovietinę Lietuvą, kad patriotai gailisi tu priešo propagandos aukų ir nori juos pavei kti, kad jie apsigalvotų susiprastų ir nevažiuotų į vergiją ir mirtį. Iš esmės į reikala žiūrint, lietuviai patriotai turėtų gailėtis tik geros valios bet suklaidintu tautiečiu, o susipratusiems Stalino idėjų garbin'o'ams reikėtų linkėti tik gero vėjo grižtant į So ietų Sajungos skurdą ir vergiją. Iš kietu komunistu mūsų tautai jokios naudos nėra, jie tik teršia lietuvių išeivių ir visos tautos varda laisvame pasaulyje. Kas savo sieloje yra subedievejęs ir subolševikėjęs, tam vieta tik Sovietų Sajungoje. Ten jie žus kartu su žūstančiais Stalinizmo priešais.

Stalino policija nepasitiki žmonėmis, gyvenusiais užsienyje, į juos žiūri kaip į užsikrėtusius buržujiškumo bacilomis Tai paaiškeio iš NKVD dokumentų ir bylų, kurių jie nespė jo išsivežti bėgdami nuo v kiečių armijos. Tik žmonės be sąžinės ir idėju galės praktiškai pritapti prie sovietų režimo Lietuvoje ir tistiek tures žemesni gyvenimo standarta kaip vakarų pasaulyje. Eiliniai lietuviai kurie grižę norės normaliai gyventi ir dirbti ir norės laisvai elgtis, tie iš karto nudegs nagus, prades gailėtis grįže, o už tai įtars juos arba šnipinėjimų vakaru valstybėms arba trockizmu, kuri maršalas Tito padarė aktualesnį, negu jis buvo 19'0- 46 m, ir bus be ceremonijų « išimti iš apyvartos » t y. išsiusti į koncentracijos stovyklas, iš kurių retai kas gyvas tegrižta.

Grižę į Lietuvą neras « buržuju » - stambesnių ūkininkų, fabrikantų, dvarininkų, turtingų klebonų ir tuo, žinoma bolševizmo simpatikai bus patenkinti, bet greta to džiaugsmo ras liūdnų vaizdų - apiplysušia ir pasnikaujančia liaudį, kuri su pavydu žiurės į padoriai apsirengusius sugrlžėlius.

Burzuažinej Lietuvoj ka iš kaimiečių norėjo, tas galėjo kiaulę auginti ir bent vieną karvę išsilaikyti. Dabar yra liūdniau, nes vidutiniškas žemės ūkio darbininkas sovchozuose ir kolchozuose už darba vieną dieną gauna 3 - 5 kg. duoninių javų, kai tuo tarpu už darbo dieną ūkininkas mokėjo ne mažiau kaip 25 - 30 kg duoninių javų ir davė sočiai ir riebiai pavalgyti. Užsidirbant per dieną 3 - 5 kg. duoninių javų, niekas badų nemiršta, bet kiaulės užiauginti negali ir todėl turi pasnikauti per ištisus metus.

Dabar Lietuvoje riebius kasnius tegauna aukšti partijos vyriausybės valdininkai, o ne eiliniai žmonės. Taukai ir sviestas tai buržujų maistas. Stalino režimas maitina liaudį duona kasdienine, ir laimingas yra tas, kas jos sočiai turį. Sviesta lašinius ir buržujiškus kostiumus bei suk elės pakeičia Stalino idėjos ir tolima a eitis, nes ateityje komunizmas žada liaudžiai visus patogumus, kurių dabar negali duoti. Tuo tarpu tokiu idealistų nėra: ir smarkiausi komunistai nori dabar gerai gyventi ir anaiptol nenori ne vienos dienos papasnikauti Stalino Garbėi ir jo kuriaman rojui. Bolševizmo simpatikai tikisi kad Lietuvoje jiems būsią lengvíau gyventi, ir nereikią jiems « pavydėti » nes jie bemaž visi - 99,9 % - apsivils ir jie ras Lietuvoje tokį skurdą ir suvaržymus, kokių Lietuvoje niekuomet nėra buvę. Kas yra užsispyręs ir tiki Sovietų agentų melų, tegu kuo veikiausiai grįžta į Sovietinę Lietuvą; tik svarbu, kad ir patys agitatoriai važiuotų kartų su liaudimi Stalinas nevietiniais komunistais pasitiki tol, kol jie dirba užsienyje, penktoj jo kolonijoj Kai jie atsiranda Sovietu Sajungos teritorijoj, tuojau slaptoji poli iją atkreipia į juos dėmesį ir mažiausias « netaktas » juos pražudo I juos daugiau dėmesio kreipiama neg į nepartyvius bolševikus Tad doriems lietuviams nereikia sielotis, jei sugedes elementas repatrijuoja. Tegu jie žusta nuo tos demoniškos

(versti)

tęsinys.

idėjos vaikus Procentaliai imant, pačių Komunistų Stalino policiją sunaikino ne mažiau kaip oficialų kapitalistų ir « liaudes priešų » Bemaž visi Lenino gvardijos nariai, senieji bolševikai jau pakišti po velėna Dabar atejo eile tiems kurie karo metų pasitarnavo Stalinui; mat karo metų komunizmas buvo su atriotintas ir ir sunacionalistintas, o tos kariškos dorybės dabar nepageidaujamos Stalinui, bet Tito jas tebevertina ir už tai pateko į nemalonę. Lietuviai tremtiniai ir seni išeiviai viliojami repatrijuoti patriotiškais šūkiais ir sentimentais, bet pačioj Lietuvoj už tautiškus sentimentus brangiai moka mūsų broliai; jie dešimtinis tukstančių vežami į Sibirą, už tai, kad nori, kad Lietuva valdytų lietuviai, o ne rusai. Grįžę namo jie ras pilna rusų valdininkų, o patrio ai komunistoi nori patys tvarkytis savajame krašte.

Būtų pusė bėdos, jei lietuviai komunistai patys galėtų socializmą vykdyti, bet, deja, visa valdžia Lietuvoje yra okupantų rusų rankuose Lietuviams komunistams tėra leista šnipinėti ir skųsti lietuvius ir agituoti už Staliną.

Kitokio balso lietuviai komunistai neturi. Grižusiųjų iš užsieno komunizmo simpatikų balsas turės dar mažiau svorio, nes ne jiems paves šnipinėjima, o juos pačius kiekvienas žingsnyje seks, šnipínes ir provokuos. Kas turi norą tokioj padėty pabūti, nereikia jam trukdyti grižti į pavergta Lietuva, nereikia atkalbinėti jei jis įsitikinęs, kad « rusai Lietuvą išlaisvino ».

J. GOBIS.

TARDYMAS SU AKTEDRONU.

Kardinolas Mindszenty ir « prisipažinimo narkotikas ». Iš « The Tablet » š. m. sausio 15 d.

Kardinolas Mindszenty nuo praėjusio rudens jautė, kad jo suėmimas tikrai nebus ilgai atidedamas. Pagal savo nujautimą jis pasirūpino sudaryti atitinkamus dokumentus ir praleisti į apyvartą. Tie dokumentai nusiųsti viskupams ir kunigams Vengrijoje bei užsienyje ir paskelbti po jo arešto. Tarp kitų yra pasiųstas vengrų kunigams užsienyje šitoks dokumentas; Sąryšy su kardinolo primo suėmimu visų pirma svarbu atkreipti vengrų ir užsieno viešos opinijos dėmesį į komunistų policijos metodus ir į jos aukų, aišku, negalėjimą gintis. Galimas daiktas, kad komunistų režimas stengsis numarinti kardinolo bylą ir tuo priversti vengrų opiniją pamiršti ją. Neatrodo, kad tai jiems pasisektų, nes vengrų tauta yra giliai religingą ir labai gerbia kardinolą Mindszenty ir savo tikėjimą.

Tad I bai galimas daiktas, kad politinės policijos valdyba rengs triukšmingą bylą, kuria stengsis milijonus vengrų ir pasaulinę opiniją atitraukti nuo kardinolo. Visi vengrai dar atsimena pirmą « sąmokslo » byla, kai atvirame teisme visi kaltinamieji « išpažino visas savo nuodėmes », patys save kaltino ir reikalavo patys sau užtarnautos, pavyzdingos bausmės Teisme tarp kaltinamųjų, kurie palūžę kartojo « mea culpa », tik vienas Balint Arany turėjo pakankamai stiprią nervų sistemą ir murmėdamas protestavo skaitant kaltinamąjį akta. Bet kai tik teisėjas išgirdo jo protestą, jis be jokio paaiškinimo pertraukė bylą.

Kaltinamieji buvo nuvesti atgal į savo celės. Po savaitės byla buvo tęsiama pradedant nuo tos vietos, kur ji buvo pertraukta, ir Balint Arany abejingai nuleidęs galvą priėmė visus kaltinamojo akto punktus. Taip pat visi atsimena Pocspetri klebono kun Janos Asztalos baisią bylą. Pradžioje jis su heroišku drąsumu gynė tiesą, bet prieš pat jo bylos nagrinėjimą « liaudes tribunole » jis jau buvo palaužtas žmogus, kuris kaltino pats save ir kas svarbiausia, apeliavo į visą savo krašto kunigiją, prašydamas ją pasimokyti iš jo pavyzdžio ir nusigręžti nuo kardinolo primo. Tatai nesutrukdė komunistų policijos budeliams užmušti jį po teismo kalėjimo celėje. Už « pilno prisipažinimo », už savęs kaltinimo ir už abejingo galvos nuleidimo slypi baisus komunistų tiranijos ginklas, nuo kurio nėra jokio apsigynimo - tai a k t e d r o n Šiandien sovietų okupuotose kraštuose visi žino, kad kiekvienas politinės policijos suimtasis keletą dienų negauna valgyti. Po to per savaitę ar dvi kalinys gauna sūrią žuvį, bet negauna vandens.

Kai nelaimingasis kalinys yra prie pat mirties nuo troškulio, kai jis yra netekęs skonio jutime ir yra sugriuvimo stadijoj, jis netikėtai gauna gerti Tada kalinui nesvarbu, ar tai yra sriuba ar vanduo, ir jis nepastebi, kad maža tablėtė yra ištirpdyta tame skystyje - stiproaus, nervus ardančio, aktedrono tablete. Aktedronas griauna nervų sistemą; jis nežudo, o tik paralyžuoja. Pirmą dieną psichine aukos rezis-

(versti)

(tęsinys)

tencija labai pakyla, Per 24 val. nuo aktedrono prarijimo negalima ištraukti jokio prisipažinimo is kaltinamojo: jo pasitikėjimas savimi ir jo sąmone nenatūraliai paaštr-ja; jis nejaučia alkio ir jo drąsa yra antžmogiška. Sekančią dieną ateina reakciją Galva pradeda labai skaud ti ir svaigti. Po to žmogų apima nuolat didėjąs netikrumo jausmas, pagaliau jis teturi pusę sąmonės. Jis yra paraližuotas, lyg kad būtų kaž kokiame hipnotizmo transe: nei jo sprendimas, nei atmintis nebefuncijonuoja Jis turi įspūdį, kad jo galvoje yra kaž kokia mirtingai paraližuota tuštuma.

Jis įgyja palinkimą aklai klausyti silpniausių įsakymų ir psichologiškai nepajėgia sakyti «ne» į bet kokį pasiūlymą ar priekaiš ą. Aukos vedamos į teismą tokiame stovyje. Šitaip atsitiko dviem paminėtiems asmenims: «sąmokslininkui» Balint Arany ir Po spetri klebonui kun. Janos Asztalos Ar galmas daiktas, kad kardinolui Mindszent nebus duota aktedrono? Jokiu būdu Maskvos agentai nepateisintu savo veiksmų. Jau yra paskelbta, kad kardinolo M. byla bus transliuojama per radio. Maskva turi įrodyti «pilnu prisipažinimu», kad «juodajai reakcijai» vadovauja trys kardinolai - van Ro ey, Spellman ir Mindszenty, kurie suorganizavo «pasaulinį sąmokslą» prieš demokratiją ir liaudes taiką.

Nuo aktedrono yra tik vienas apsigynimas įspėti pasaulio opiniją iš anksto, nors ir daug «pilnų prisipažinimų» Maskva būtų pagaminus. Maskvos aukos teisme nebus tie patys žmonės, bet tik laužas, kurio nervai su rdyti stipraus narkotiko.

Iš anglų kalbos vertė J. G-s.

Red. Prierašas.

Šis straipsnis parašytas dar prieš kard. Mindszenty teismą, bet įrodoma, kaip Sovietų teismai išgauna kaltinamųjų prisipažinimus.

Sastrería «17 de FEBRERO»
de
Jose Pranko
Medidas Finas y Confecciónes, Géneros Nacionales y Extranjeros. Limpieza Arreglos y Planchados.
Av. Carlos M. Ramírez 1563.

Nori Susirasti Savus

Paieškomi Asmenys

Andrulaitienė Ona.
Beleišis Motiejus,
Filipavičius Juozas,
Galinaitis Jonas,
Grašis Andrius ir Veronika,
Gruzdas Albinas,
Trimskas Antanas,
Valinskas Kostas,
Vegneris Marija,
Zoruba Petras.

Viršpaminėtus paieško. jų giminės. Dėl smulkmėnų prašome kreiptis į Lietuvos Pasiuntinybę, calle 21 de Setiembre 2511, 6 piso, Montevideo, Uruguay. Asmeniškai galima teirautis kasdien, išskyrus šventadienių, priėmimo valandomis nuo 9 iki 12 val.

Pasiuntinybė.
Montevideo, 1949 m.

— — — — —

Piliečių demėsiui!

Pastebėta, kad paprastų paštu siunčiami Pasiuntinybei laiškai dažnai žusta. Todėl visus svarbesnius laiškus, o ypač su dokumentais, prašoma siųsti Pasiuntinybei apdraustu paštu.

Pasiuntinybė.

Lietuva, kai aš tave tariu,
Ausyse naidi laimės gandas.
Mirgant vaivorykštei žiburių,
Pinas padavimai ir legendos.

Gintaras, sula, midus, medus,
Nemunais per žemės širdį teka,
Ir lietuvis laisvas išdidus
Į užbūrtą kalną randa taka

Ir senuolių amžina ugnis
Aukurų aukštuose pagojuos dega,
Ir kapuos padidintas šaukliys
Pučia amžių balso didi ragą.

Ir girdžiu galingam jo balse:
— Lietuva — septynios aukso saulės!
Kam užgęs tėvynė širdyse —
Tuščias ir beprasmis šis pasaulis! —

B. B.

LIETUVIAI VENEZUELOJE

Dabar lietuvių Venezueloj jau yra virš pusantro tukstančio sielų Jie čia gyvena daugiausiai išsisklaidė po platųjį kraštą. Kiek didesnės grupės gyvena didesniuose Miestuose. kaip Caracas, Valencia, Maracay, Barquisimeta ir Maracaibo.

Kadangi čia senesnių lietuvių emigrantų kaip ir nesigirdi, tad naujieji ateiviai dar tik pradeda organizuotis, nes pirmiausia kiekvienam rūpi įsikūrimas ir kasdieninės duonos kasnis. Liūdniau čia stovėjo iki šiol dvasiniai ateivių reikalai, nes pas vietinius kunigus retas kuris del kalbos nemokėjimo tegalėjo kreiptis. Tai atjausdami músų tautiečiai, gyveną Kolumbijoj, atsiunte Venezueloj vieną savo dvasiškių. Neseniai į čia atvykęs paskirtas Venezuelos lietuvių kapelionas kun. SABALIAUSKAS rúpinasi ne vien tik dvasiniu lietuvių gyvenimu, bet stengiasi suburti visus čia gyvenančius lietuvius į bendrą organizuota lietuvių šeimą. Tad visuose didesnuose Venezuelos miestuose, kur gyvena didesnés lietuvių grupės, jis padeda susiorganizuoti Lietuvių Sąjungos skyriams.

Gegužės mén. 29 d. įvyko lietuviškos pamaldos Barquisimetoj Šios pamaldos vyks dabar kiekvieną mėnesį kiekvienaame mieste Per pamaldas lietuviai labai darnai ir gražiai sugiedojo kelias lietuviškas giesmės. Tai buvo lyg netikėta pasaka, nes mes nemaném, atvykę šion šalín, kad galí taip greit vietinėse bažnyčiose nuskambėti lietuviškos giessmės, ne šioj šalyj nėra palanki dirva svetimoms mažumoms kúltivuotis Ir vis dėlto šio to pasiekta. Po pamaldų kun Sabaliauskas A. pasakė pamokslą išranų kalboj, nušviesd mas Lietuvos dabartinę padėtį ir kodél lietuviai emigrantai dabas atsiduré Venezueloj ir kituos kraštuos.

Paskui įvyko lietuvių susirinkimas, kur išrinkta skyriaus valdyba, meno ir redakcinés komisijos.

Baltijos Žuvėdra.

— — — — —

Lietuviai Pramoninkai Laiméjo Premijas.

Nuo gegužės mėn. 1 d. iki 8 d. įvyko San Felipe žemés ūkio gaminių paroda, kurioj dalyvavo dvi lietuviškos įmonės: inž Deveikiai (broliai) su savo ledo fabriko gaminiais ir p.p. Auzietas - Radzevičius su lietuviškomis dešromis Lietuviškos dešros buvo neblogai įvertintos, nes įmonės savininkai gavo diplomą ir 200. Bs premiją, o p. p. Deveikiai už savo valgomus ir šaldomus ledus gavo diplomą ir 100 Bs. premiją. Sveikíname laimėtojus ir linkime ir daugiau ateityj parodyti, ką gali lietuviai per trumpa laiką svetimoj šalyj, kai imasi darbo su pilna energija.

— — — — —

Dviratininkų Lenktynés.

Gegužės mén. 1 d. buvo suruoštos Venezueloj dviratininkų lenktynés ruože Yaritagua - San Felipe, 75 klmr.ilgio. Kelias čia biaurus, žvyruotas ir kalnuotas.

Kaipo vienintelis svetimšalis šiose lenktynėse dalyvavo Yaritaguos fotografas - lietuvis V. Dervojedaitis. Radijo pranešéjo buvo visų atkreiptas démesys į jį, nes jis būdamas 43 metų amžiaus, išvažiavęs iš starto su paskutine grupe, buvo beprisivejąs pirmąjį laimétoją. Nelaimei jį ištiko 6 klmr. nuo San Eelipe, kur buvo lenktynių galas, kojos raumenų mešlungis ir jis turéjo atsisakyti toliau vykti.

Dabar p. Dervojedaitis pakviestas vietinío klūbo dalyvauti kitose dviratininkų lenktynése, kurios numatytos n užilgio.

Línkime jam gero vėjo!

E. J.

DARIUS IR GIRÉNAS.

Aušta aušrelė graži sauléta,
Atein žinelé senai tikėta.
Darius - Girénas drąsus lietuviai,
Rengias pasiekti Kauną lėktuvu.

Nau - Yorko mieste renkasí žmonės,
Kad pamatyti pradžią kelionės,
O motinélė laimin sūnel,
Kad jis pakeltų didį vargelį.

Spaudžia jiems ranka žmonės širdingai,
Linki pasiekti tikslą laimingai.
Séda lakúnai į plieno paukštį —
Ūždams motoras kylaį aukštį.

URUGVAJAUS LIETUVIAI

Urugvajaus Lietuvaičių Tremtinių Vaikams Globoti Draugijos Apyskaita.

Šiuomi turime garbės pranešti visuomenei 1948 m. pajamų ir išlaidų apyskaitą:

Pajamos:

Nuo 1947 m liko kasoje	$ 231 10
1948 V 16 d. pagalvėlės rifa.	$ 31.50
1948 VI 21 d kino seanso pelnas	$ 176 25
1948 IX 5 d arbatėlės pelnas ir aukos	$ 375.16
1948 X 16 d kino saenso pelnas	$ 67.90
Auka p O Sumskienės	$ 10 00
Auka kun. S. Grigaliūno	$ 10.00
Nuošimčiai už Union Int de Prot a la Infancia išplatintus teatrui ir auto rifai bilietus	$ 22 20
Pašalpa gauta iš U I P E Urugv.Sk.	$ 100 00
Draugijos narių mokesčiai	$ 69.31
Viso pajamų	$ 1093.42.

Išlaidos:

1948 m. Lapkričio m 30 d. išsiųsta Union Internacional de Prot. a la Infancia Zenevoje 1580 šveicariškų frankų, už kuriuos buvo nupirkta 1000 kg. ir 960 skardinėlių kondensuoto pieno, kurie 1949 m. sausio 8 d. buvo gauti Liet Raud. Kryžiaus Vokietijoje.

Urugvajaus pinigais tai kainavo $ 953 10

U. I. P. I. metinis Lietuvių Sub-Komiteto mokestiis už 1948 metus $ 100 00

Viso Išlaidų $ 1053 10

Draugijos kasoje 1949 metams lieka $ 40.32

Pirmininkė. — L. Graužinienė

Sekretorė. — M. Cieslinskienė.

SKAISTUS SAPNAS

Baltijos Žuvėdra.

Ir vėl regiu aš sapną skaistu,
Kai kad kadaisia jį mačiau,
Kada į miestą kunigaikščių
Žygiavo broliai lietuviai. ..

Į sena kalną Gedimino
Kai Aušros Vartuose meldžiaus...
Kai brolių kankinių čia minios
Laukė palaimos iš dangaus.

— — — — — —

Dabar regiu vėl sapną skaistų:
Pagrįžta broliai į namus;
Griuvėsius ašaromis laisto
Ir prakaitu laisto laukus

Namai vėl dygsta, miestai, rūmai...
Smūtkelíai stojas prie kelių...
Į širdį dvelkia toks ramūmas...
Ir krykštauja búriai vaikų...

— — — — — —

Svečioj šalyj regíu ta skaistų
Ateities sapną ir tikiu!
Neveltui šventą žemę laistém
Mes amžiais nuosavu krauju!

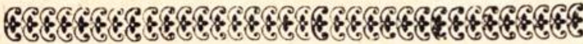
Neveltui broliai už ją kovos!
Neveltui krenta tiek aukų
Ir partizanuos kenčia broliai,
Našlaičiai verkia prie kapų!

Nors svetur šviesi saulutė,
Dangus toks mėlynas, skaidrus,
Bet meiliau ten, kur močiutė
Augino, supo mus mažus:

URUGVAJAUS LIETUVIAI

DOMES

NAUJAS PASIUNTINYBĖS ADRESAS.

LIETUVOS PASIUNTINYBĖ persikėlė į naują vietą: c. JUAN MARIA PEREZ 2820 [Pocitos] Omnibusai: 116, 117, 118, 119, 183, 181, taip pat 104, 83, 82, 121. Tranvijai: 6, 14 34. Taip pat 9 ir 35.

— — — —

BUS LIETUVIO KONCERTAS

Rugsėjo 9 d. 18. val. 45 m. vakare teatre 18 de Julio salėje įvyks žymiaus pianisto, Andriaus Kuprevičiaus atvykusio iš Buenos Aires viešas koncertas. Apie mūsų menininką Europos ir Argentinos kritikai yra labai palankiai atsiliepę, todėl reikia tikėtis, kad jam pasiseks ir mūsų mieste. Lietuviai turi kuo susidomėti.

K.

— — — —

MOKYKLOS PRANEŠIMAS.

U. L. K. D-jos, Liet. Pradžios mokyklos ir mašinraščių kursai vyksta sekmadieniais 10 val. ryto, D-jos patalpose, c. Rio de Janeiro 4001, Cerro.

Priimami nauji mokiniai. Mokslas neapmokamas.

U L. Pradžios Mokykla.

— — — —

RUOŠIAMAS VAKARAS.

U. L. K. Djos. meno sekcija ruošia didelį 9 IX. Tautos šventės minėjimą. Bus plati ir turininga meninė program: choras, baletas, gyv. paveikslai ir deklamacijos. Po programos gros orkestras.

Minėjimas įvyks Kultūros Draugijos patalpose Rugsėjo 10 d. 20 val

Meno Sekcija.

U. L. K. D. SUSIRINKIMAS

Š. m. Liepos 31 d. įvyko visuotinas U. L. Kultūros D-jos susirinkimas. Apsvarstyta visi einamieji reikalai ir nutarta prie draugijos suorganizuoti meno sekciją. Jos valdybon išrinkta A. Kevėža, Stud. Tamošiūnas, B. Steponis, J. Vuljevas ir J. Arbačiauskas. Priimta Djn. naujų narių.

Taip pat D-jos Valdybos sąstato papildymui išrinktas p. Vilkas.

Susirinkimui pirminikavo p. Svečiulis ir sekretoriavo p. Vilkas.

IŠDAVIKU PASIVAŽINĖJIMAS.

Ponia Uršytė Bartulienė «garbingai» pasirašiusi ant Lietuvos pardavimo akto sugalvojo nuvažiuot į A. J. Valstybės pasisvečuoti pas turtingus gimines. Nors būdama Lietuvos pilietė, ponia Uršytė išsiemė bolševikišką pasą, prisisegė Stalino medalį, sėdo į orlaivį ir leidosi į kelionę. Kelionė sekėsi labai puikiai, tik vienas nemalonumas įvyko Amerikos vyriausybė, pažinusi ponios bolševikišką smarvę, neleido lankytsavo giminių. Tris dienas palaikė uosto tamsioj kameroj, įsodino vėl į orlaivį ir etapu sugrąžino į Urugvajų.

DARIAUS-GIRĖNO PAMINĖJIMAS.

U. L. K. Dja., š. m. Liepos 17 d. savo patalpose surengė Dariaus-Girėno ir Išeivių Dienos paminėjimą.

Minėjimą atidarė Djos. pirmininkas J. Jazauskas, pasakydams pritaikintą žodį. Minėjime dalyvavo Lietuvos Ministras Dr Graužinis ir gerb. rašytojas K. Čibiras-Verax. Abu pasakė vertingas kalbas.

Programa vedė Mokyklos Vedejas p. Kevėža, kuris dar be to paskaitė savo poezinės. kūrybos.

Įdomų monologą pasakė Antanas Brazys.

Visus sujaudino mažųjų patrijotinės deklamacijos.

Deklamavo Liet. Mokyklos mokiniai: Genutė Svobaitė, Rožytė Užkevičiūtė ir Praniukas Balikonis.

Kaip didelė padeklamavo patrijotinių eilėraščių keturių metukų - Viktutė Grišonaitė.

Rugsėjo 10 d. šeštadienį Kultūros D-ja. ruošia didelį vakarą su vaidinimais, griežant J. Staron orkestrui Pradžia 20 val.

Valdyba.

Alfonso Bartasiuno

Lejikla ir metalú dirbtuvé,

Calle ZAPICAN 2789

Tel.: 23 7 48 Montevideo

PEINADOS — PERMANENTES

SPLENDID

c. Bogotá 3290. — **Villa del Cerro**

(Frente al colegio de Santa Clara)

— de —

JUANITA MALIAUKA

Entre Norte América e Inglaterra

Bodegas y Viñedos

de VALENTIN CARNE e HIJO

Vino Natural

REDENCION MELILLA

Tel.: 22 00 35

Visi lietuviai tik cia perka, nes duodama gera preké, ekonominé kaina ir skubus bei mandagus patarnavimas.

ALBINO ZEBRAICIO

Bar — Billar

Calle INGLATERRA 1850. — Cerro

Ivairus vietos ir uzsienio gerimai.
Ekonominés kainos,
Rami ir lietuviu megiama vieta.

KAUNAS

PIENINE IR ALINE
ANDRIAUS ALEKNOS

Calle BOGOTA 4001 esq. Bélgica
CERRO

Visuomet sviezi produktai, ekonomiskos kainos, skubus patarnavimas
Pasitikrinkit.

DIPLOMUOTAS LIETUVIS SIUVEJAS

MOTIEJUS BOLIAUSKAS

Calle Francisco Tajes 1195 P. 2 Ap. 7

Siuvama visu rusiu, rubai, geriausiu medziagu ir pagal paskutiniu madu reikalavimus. — Savas pas sava, nes rasite garantuota darba ir ekonomiska kaina

---

TINTORERIA DEL PARQUE

— de —

CLEMENTE VIDZIUS

Calle LIBERTAD 2378

Visu rusiu rubu valymas ir dazymas.
Skrybeliu reformavimas.
Darbas paimamas is namu ir pristatoma i namus. Lietuviams nuolaidos.

RESTAURANT Y PENSION

Gran Bretaña

JOUZAS RAMONAS

Savininkas

Geriausia vieta lietuviams turistams atvaziuojantiems is Argentnos. Sveikas valgis. Svarios lovos pavieniams ir erdvus kambariai seimynoms.

JUAN CARLOS GOMEZ 1266

Teléfono: 8 39 05 Montevideo

PROVISION

VILNIUS

JONO ir ONOS

Scesnuleviciú.

Geri Produktai. Pigios kainos.
Vietos ir uzsienio gerimai.
Calle VIZCAYA 4149
Villa del Cerro

Casa LIRA

1926 metais apdovanota aukso medaliu — Tarptautinėj Parodoj Lietuvoje. — Visu rusiu pianu taisymas, sustygavimas, nauju darymas ir pertvarkymas. Lietuviams nuolaidos. Savininkas

ANTANAS DAMBRAUSKAS

SAN JOSE 1015 Tel.: 8 36 33

GRECIA 3432 - CERRO - Tel.: 22 10 54

Savininkas:

STASYS BARTNIKAITIS

Pr. Riboco ir Airzersteino

MENISKU ODOS ISDIRBINIU

Fabrikas

Calle RIO BRANCO 1102

Visoki meniski odos isdirbiniai parduodami urmu ir pavieniai. — Lietuviams daromos specialės nuolaidos.

IMAN

ADOLFAS KAUSINIS

Vienintelis lietuvis Urugvajuje, turintis Elektros Stoties Teises. Atlieka: Visus elektros irengimus ir pataisymus Lietuviams Dideles Nuolaidos

Calle SAN JOSE 1088 — Tel.: 8 79 56

FUNDICION PRADO

Fundición de Bronce Mecánico Aluminio y Herrajes en General. Sección Mecánica y Estampados Matrices de Todas Clases y Para Toda Industria.

Eduardo Jusys

MOLINOS DE RAFFO 473
Teléfono: 22 53 05 Montevideo

PETRAS J. JASINSKAS

Lietuvis Statybininkas

Calle JAPON 2084 — Cerro

Montevideo

Lietuviams Nuolaidos.

PRANO STANEVICIAUS

KRAUTUVE - BARAS - PIENINE

Geros Prekés. Ekonomiskos kainos

Calle GRECIA 4200. — Villa del Cerro

TINTORERIA Y SOMBRERIA

ANDES

— de —

ANTONIO YANKUS

ANDES 1257 — Tel.: 8 18 03

Moteru ir vyru rubu valymas — Visu rusiu skrybeliu valmas ir reformos. - Kostiumu ir paltu ísvertimas. - Lietuviams nuolaida.